

Zagreber Germanistische Beiträge 12 (2003)*Jahrbuch für Literatur- und Sprachwissenschaft*

Odsjek za germanistiku Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu već dvanaestu godinu izdaje svoj germanistički časopis koji izlazi jednom godišnje. Časopis je tematski podijeljen u tri osnovna dijela: znanost o književnosti, jezikoslovlje i didaktika. Posljednji, dvanaesti broj časopisa za 2003. godinu broji ukupno 20 članaka, od kojih je šest posvećeno književnim temama. Matthias Bauer u svojem članku *Hellden mit und ohne Alibi. Goethes Romanwerk im Spiegel von Bachtins Ästhetik* problematizira likove Goetheovih romana u svjetlu Bachtinovih estetike. Kurt Bartsch u članku *Zum Problem des Dokumentarischen in der deutschsprachigen Literatur seit den 1960er Jahren, speziell im Drama* obrađuje odnos između umjetnosti i stvarnosti u dokumentarnoj književnosti nakon 1960. Promjene u različitim izdanjima pripovijetke Thomasa Bernharda *Der Kulterer*, kao i intertekstualni odnos prema Büchnerovu *Lenzu* istražuje Walter Wagner u svojem članku *Thomas Bernhards Kulterer-Texte*. Renata Cornejo u svojem članku »*Mein Widersacher, meine Stütze*« istražuje intertekstualne odnose u Kafkinim djelima i u djelima češke spisateljice Libuše Moníkové. Članak Svjetlana Lacka Vidulića *Postmoderne Liebesprosa. Ingrid Puginiggs Sprach- und Liebesexperiment Hochzeit. Ein Fall (1992)* bavi se komunikativnom, jezičnorefleksivnom i tematskom analizom aspekata teksta, pri čemu autor posebnu pažnju posvećuje 'postmodernom' ophođenju s ljubavnosemantičkim kodom. Thomas Möbius u članku »*Warum hast du eigentlich deinen Vater?*« *Zur Begründung und Funktion des ödipalen Konfliktszenarios in Haslingers Das Vaterspiel* istražuje i kritički vrednuje dosadašnju recepciju Haslingerova romana *Das Vaterspiel*.

Lingvističkim se temama bave dva članka. Sladan Turković u svojem članku *Orthographische Besonderheiten der deutschen Sprache im Wörterbuch Lexicon Latinum von Andrija Jambrešić* bavi pravopisnim osobitostima njemačkog jezika u rječniku *Lexicon Latinum A.*

Jambrešića. Njemački se leksemi iz rječnika pravopisno uspoređuju sa suvremenim načinom pisanja tih riječi prema Dudenovu pravopisnom rječniku njemačkog jezika te se utvrđuju značajke i osobitosti u Jambrešićevu pisanju njemačkog jezika oko polovice 18. stoljeća, kada je rječnik objavljen. Autor na temelju provedene analize zaključuje kako je Jambrešić u načinu pisanja njemačkih leksema konzervativan u odnosu na slična djela svojih suvremenika, što je najvjerojatnije posljedica preuzimanja iz starijih izvora. Ada Gruntar Jermol u svojem članku *Die Horizontale Gliederung der Fachsprache* istražuje odnos između jezika pravne struke i tzv. jezika opće komunikacije. Zapaženo mjesto u ovom godišnjaku zauzimaju četiri članka iz područja didaktike njemačkog jezika i opće didaktike: Maja Häusler *Schreibkompetenz kroatischsprachiger Deutschlerner*, Anke Wegner *Deutschunterricht im Spannungsfeld von son et lumière und culture générale. Kontinuitäten eines Faches im 20. Jahrhundert*, Marija Dobrenov-Major *Lehrkompetenzentwicklung in Fremdsprachenlehrerbildung* i Thomas Möbius-Tihomir Engler *Die Hunschköpfe – vom Lesen zum Denken. Ein Beitrag zur dekonstruktivistischen und hermeneutischen Leseart von literarischen Texten im Unterricht*.

Kulturnopovijesnim temama posvećen je članak Tanje Žigon pod naslovom »*Wöchentliches Kundschaftsblatt*« – *das erste wöchentliche Blatt in Ljubljana (1775–1776)*.

U preostalom dijelu germanističkog godišnjaka za 2003. godinu nalaze se prikazi o održanim simpozijima (Alma Kalinski *Germanistisches Symposium »Tendenzen im Geschichtsdrama und Geschichtsroman des 20. Jahrhunderts* i Svjetlan Lacko Vidulić »*Thomas Bernhard – Dichter und Polemiker*« *Symposium im Rahmen der Thomas-Bernhard-Tage in Zagreb. Ein Kurzbericht.*) te prikazi knjiga odn. priloga. Predstavljene su knjige Dietera Borchmeyera *Richard Wagner. Ahasvers Wandlungen* (Zoran Kravar), *Jüdische Identitäten in*

Mittleuropa. Literarische Modelle der Identitätskonstruktion (Izdavač je Armin A. Wallas a knjigu je predstavila Slavija Kabić), prilog Mirjane Stančić *Manès Sperber. Leben und Werk*

(Alma Kalinski) i rječnik Hansa Gehla *Wörterbuch der donauschwäbischen Landwirtschaft* (Velimir Petrović).

Sladjan Turković

Elementi di linguistica italiana

Ilaria Bonomi – Andrea Masini – Silvia Morgana – Mario Piotti
Carocci editore, Roma, 2003. – 317 str.

Ovaj visokoškolski lingvistički priručnik djelo je četvero profesora talijanske lingvistike Sveučilišta u Milanu. Podijeljen je u četiri veće cjeline: *L'italiano contemporaneo e le sue varietà* (A. Masini), *Le strutture dell'italiano* (I. Bonomi), *Elementi di testualità* (M. Piotti) i *Profilo di storia linguistica italiana* (S. Morgana).

Prvo poglavlje nosi naslov *L'italiano contemporaneo e le sue varietà* (15–86) i potpisuje ga Andrea Masini. Posvećeno je najvažnijim sociolingvističkim pitanjima suvremenoga talijanskog jezika – opisuje jezik kao zajedništvo varijeteta na dijatopijskoj, dijastratijskoj, dijafazijskoj i dijamezijskoj osi. Bavi se tako problematikom odnosa jezika, dijalekata i regionalnih varijeteta (*italiani regionali*), zatim odnosa pisanoga i govornoga jezika te viših i nižih, odnosno formalnih i neformalnih registara. Autor u ovome poglavlju iznosi i osnovna leksička, sintaktička i tekstualna svojstva sektorijalnih jezika.

Ilaria Bonomi autorica je druge cjeline *Le strutture dell'italiano* (87–161) i u njoj daje pregled osnovnih karakteristika temeljnih lingvističkih disciplina suvremenoga jezika. U posebnim se potpoglavljima diskutiraju glavna pitanja fonologije i grafije, interpunkcije, morfologije, sintakse, reda riječi i obilježenih sintaktičkih struktura te konačno leksika. Naglasak se stavlja na suvremene jezične inovacije talijanskog neostandarda.

Mario Piotti, autor treće cjeline pod naslovom *Elementi di testualità* (163–195) iznosi os-

novne pojmove problematike razine teksta i tekstualnosti. Ističe najbitnija svojstva teksta kao vrste, te obrađuje tipologiju tekstova kako s formalnoga tako i s funkcionalnog stajališta. Uz to, u ovome se poglavlju analiziraju i neki temeljni pragmalingvistički pojmovi kao što su deikse, govorni činovi, konverzacijske implikature, a manje je potpoglavlje posvećeno i konstrukcijama s obilježenim redom riječi s aspekta obavijesne strukture.

Posljednja, četvrta cjelina autorice Silvije Morgana nosi naslov *Profilo di storia linguistica italiana* (197–277) i posvećena je povijesti talijanskog jezika. Detaljnom periodizacijom autorica analizira razvoj talijanskog jezika od prvih spomenika do modernoga doba.

Kako je riječ o visokoškolskom lingvističkom udžbeniku, svaka od spomenutih cjelina završava pitanjima koja studentima olakšavaju svladavanje gradiva. Također, na kraju svakoga poglavlja autori iznose popis relevantnih bibliografskih jedinica iz područja. Na kraju knjige nalazi se vrlo koristan glosarij temeljnih lingvističkih pojmova (279–301) koji je sastavio Massimo Prada, a iza njega slijede analitičko kazalo (303–310) i kazalo imena (311–315).

Možemo zaključiti da iako suvremena talijanska lingvistika u posljednjih desetak godina obiluje sličnim lingvističkim priručnicima, ovaj udžbenik predstavlja pregledan i vrijedan doprinos visokoškolskoj nastavi lingvističkih kolegija.

Ivana Jerolimov

Studia romanica et anglica zagradiensia

vol. XLIV, Zagreb, 1999.

Ovaj broj SRAZ-a podijeljen je na tri dijela. U prvome se nalaze članci s područja književnosti i lingvistike, u drugome dva raznorodna teksta, a treći sadržava recenzije triju knjiga.

Prvi dio započinje radovima s područja književnosti, točnije člankom G. Vidan o piscu Stjepanu Zanočiću, a zatim slijedi čak pet radova s područja talijanske književnosti: o metaforama

u suvremenoj talijanskoj književnosti A. Iovinellija, o propovijedima isusovca A. della Belle u Dubrovniku s kraja XVII. stoljeća N. Sironić-Bonefačić, o pjesništvu Giacomina Leopardija F. Senardija te dva članka M. Machieda, o podrijetlu *Slavenskog notesa* pjesnikinje Margherite Guidacci i o djelu C. L. Cergolyja. Slijedi rad M. Reala o djelu Joséa Saramagua i N. Talana o metafizičko–vjerskoj problematici u pjesništvu Jorgea de Sene. Književni dio završava trima radovima o piscima s engleskoga govornog područja: o prevodenju Shakespearea na ruski, njemački i hrvatski M. Engelsfelda, o pjesništvu Sjeverne Irske S. Grgasa te o intertekstualnom čitanju Rushdiejeva romana *Haroun i more priča* Z. Matišić. Lingvistički dio sadržava nešto manje članaka, a započinje radom D. Varge o subordinatorima u neupravnom govoru u romanskim jezicima. Zatim slijedi članak o sintaktičko–semantičkom djelova-

nju negacije u francuskom S. Grahek te o konverzacijskim gestama u francuskom B. Pavelin. Jezični dio završava radovima V. Deželjin o nadimcima u pripovijetkama Carpinterija i Faragune, A. Štambuk o metafori u jeziku struke te radom J. Mihaljević–Djigunović s područja metodike o hrvatskim učenicima engleskoga kao stranog jezika. U dijelu SRAZ–a naslovljenom *Razno* nalazi se rad K. Budora o kozmografskom zapisu anonimnog španjolskog franjevca iz XIV. stoljeća te bibliografija prof. dr. Josipa Jerneja (1979.–1999.). Treći dio sadržava tri recenzije: M. Ljubičić piše o knjizi *Jadranske etimologije. Jadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku* Vojmira Vinje, A. Kovačec o *Talijanističkim i komparatističkim studijama u čast Mati Zoriću* koje je uredila S. Roić, a K. Budor daje prikaz španjolskog izdanja djela Bratislava Lučina *Marko Marulić (1450–1524)*.

Irena Zovko Dinković

Studia romanica et anglica zagabiensia

vol. XLV–XLVI, Zagreb, 2000.–2001.

Ovaj broj sadržava dvadeset i dva članka s područja lingvistike, književnosti i metodike od kojih mnogi daju i pregled kulturno–povijesnih utjecaja na razvoj engleskog i romanskih jezika i književnosti. U prvom dijelu SRAZ–a nalaze se članci raznolike tematike s područja lingvistike i metodike. Tako D. Maček i M. M. Stanojević pišu o ortografiji nestandardnog engleskog, a J. Mihaljević–Djigunović o strategijama učenja stranog jezika te s V. Beli o razvijanju vještine pisanja na naprednom stupnju. Zjena Čulić razmatra kognitivne pristupe inovativnim metaforama, dok S. Grahek piše o uporabi određenog i partitivnog člana u niječnim rečenicama u francuskom. Dražen Varga se u dva članka bavi neupravnim govorom u romanskim jezicima, a B. Pavelin trima dimenzijama jezičnog čina. K. Budor piše o značenju španjolske riječi *alcorán*, a M. Ljubičić o utjecaju njemačkog kao jezika posrednika u nastanku hrvatsko–talijanskih lažnih parova. Na kraju lingvističkog dijela SRAZ–a nalazi se članak V. Deželjin o jezičnom preklapanju na istočnom Jadranu na primjeru pripovijesti Carpinterija i Faragune. Između lingvističkog i književnog dijela SRAZ–a nalazi se članak G. Vidan o kul-

turno–povijesnom značenju otvorenih granica Dubrovačke Republike u stvaranju identiteta europskog sveukupnog kulturnog nasljeđa. Književni dio koji slijedi započinje člancima S. Roić o utjecaju talijanske kulture i umjetnosti na djelo A. Šenoa, A. Čupić o pjesniku D’Annunziju te F. Senardija o talijanskoj književnoj kritici 90–ih godina. Zatim slijedi prikaz promjena u talijanskoj književnoj biografiji od 1970. do 1995. A. Iovinellija te članak M. Čale o Pirandellovu *Henriku IV*. T. Oliveira analizira pojam smrti u sonetima portugalskog pjesnika A. de Quentala, a N. Talan nastavlja analizirati metafizičko–vjersku problematiku u poeziji Jorgea de Sene. Na kraju književnog dijela nalaze se tri članka s temama iz engleske i američke književnosti. B. Knežević piše o Dickensu i civilnom društvu, S. Bašić o Faulknerovu romanu *Sidi*, *Mojsije*, a M. Mužina o groteski u knjigama o Alisi Lewisa Carrolla. Na samome kraju ovog broja SRAZ–a nalaze se tri teksta u spomen na preminule i zaslužne profesore Rudolfa Filipovića (1916.–2000.), Helenu Mandić–Pachl (1917.–2000.) i Manuela Alvára Lópeza (1923.–2001.).

Irena Zovko Dinković